

Asia

E-kirje komission tiedonannosta digitalouden verotuksesta COM(2017) 547 final

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi "A Fair and Efficient Tax System in the European Union for the Digital Single Market" -tiedonannon (COM (2017) 547 final) 21.9.2017. Tiedonanto käsittelee suunnitelmia siitä, miten digitaaliseen EU:n digitaalisilla sisämarkkinoilla voitaisiin luoda oikeudenmukainen ja tehokas verojärjestelmä.

Komissio esitteli tiedonantoaan lokakuun Ecofin-neuvostossa. Eurooppa-neuvosto pyytää 19.10.2017 päätelmissään neuvostoa jatkamaan tiedonannon käsittelyä ja odottaa mielenkiinnolla komission ehdotuksia keväällä 2018. Digitalouden verotuskysymyksistä on tarkoitus antaa päätelmät asiasta joulukuussa 2017. Komissio tekee mahdollisesti asiaa koskevan ehdotuksen keväällä 2018.

Suomen kanta

Suomi pitää aihetta merkittävänä ja ajankohtaisena. On tärkeää, että ratkaisut digitaalisen talouden verotuksen osalta tehtäisiin globaalilla tasolla. Suomi on kuitenkin valmis tutkimaan eri vaihtoehtoja ja keskustelemaan erilaisista ratkaisuista digitaalisen talouden verotuskysymyksissä.

Kun arvioidaan kansainvälisten verotussäännösten toimivuutta, kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavien yritysten liiketoimintaa ja verotusta on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon sekä digitaaliset palvelut että perinteisessä liiketoiminnassa käyttöön tulevat uudet digitaaliset liiketoimintamallit.

Olisi kaikkien edun mukaista, että ratkaisut tehtäisiin globaalilla tasolla erityisesti verotusoikeuden (kiinteän toimipaikan käsite) sekä tulon kohdistamista koskevien säännösten (missä arvon katsotaan syntyvän) osalta. Verotusoikeuden syntyminen ns. merkittävän taloudellisen läsnäolon käsitteen perusteella tai kuluttajiin ja niiden sijaintiin liittyvät elementit verotuksen perusteena merkitsisivät nykytilaan nähden

huomattavaa muutosta. Tältä osin eri vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia on arvioitava tarkkaan. Tulon kohdistamisen osalta Suomi katsoo, että siirtohinnoittelun ja tulon allokoinnin vakiintuneet periaatteet ja arviointikriteerit ovat edelleen lähtökohtaisesti käyttökelpoisia myös digitaalisen talouden arvonmuodostusta arvioitaessa.

Suomen mielestä on kannatettavaa pyrkiä ratkaisuihin, jotka eivät lisää veroriitoja tai vaikuta haitallisesti verotuksen ennustettavuuteen. Asian arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös kilpailukykytekijät sekä vaikutukset Suomen verotuottoihin. Ehdotusten osalta olisi selvitettävä, olisiko ehdotuksissa kyse verosopimukseen sisältyvästä verosta tai vaikuttaisivatko ne jollakin muulla tavalla verotulojen jakautumiseen valtioiden kesken.

Asiassa tarvitaan huolellista teknistä valmistelua, minkä johdosta aikataulu vaikuttaa Suomen mielestä kunnianhimoiselta.

Pääasiallinen sisältö

Digitaaliset sisämarkkinat on yksi Euroopan komission poliittisista prioriteeteista. Komission mukaan on tärkeää muodostaa modernit ja ennustettavat puitteet verotukselle digitaalisilla sisämarkkinoilla, mutta vältettävä uusien verotuksellisten porsaanreikien syntyminen. Digitalisoitumisen kiihtyessä on haastavaa löytää ratkaisuja, jotka takaisivat oikeudenmukaisen ja tehokkaan verotuksen. Komission mukaan nykyiset verosäännökset eivät sovellu liiketoimintaan, joka tapahtuu verkon välityksellä ja ilman fyysistä läsnäoloa palveluiden sijaintivaltiossa. Kyseistä toimintaa harjoittavat yritykset kuitenkin hyödyntävät kyseisten valtioiden infrastruktuuria sekä vakiintunutta oikeusjärjestelmää.

Digitaalisen toiminnan oikeudenmukainen verotus on haaste, jonka osalta ei ole vielä saavutettu kansainvälistä konsensusta. Syyskuun epävirallisessa Ecofin-kokouksessa suuri joukko valtioita kannatti sitä, että komission tulisi pyrkiä etsimään erilaisia ratkaisuja ongelmaan. Komission mukaan sen toimet ovat pyrkineet takaamaan periaatteen, jonka mukaan EU:ssa toimivien yritysten pitäisi maksaa veronsa sinne, missä voitot ja arvo luodaan. Yksittäisten valtioiden yksittäisillä toimilla voidaan saada aikaan sisämarkkinoiden pirstoutumista. EU-tasolla on komission mukaan jo tehty paljon toimia aggressiivisen verosuunnittelun ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi.

Komission mukaan yritykset ovat entistä digitalisoituneempia, mikä on luonut uusia liiketoimintamalleja. Verosäännöt on kuitenkin luotu vanhojen liiketoimintamallien vallitessa. Digitaalisuus vaikuttaa kaikkeen yhteiskuntaan yhä kiihtyvällä tahdilla. Komission mukaan kolmannes teollisuustuotoksen kasvusta Euroopassa johtuu digitaalisten teknologioiden käyttöönotosta. Vuonna 2017 markkina-arvoltaan 20 suurimmasta yrityksestä 9 oli teknologiayrityksiä, jotka vastasivat 54 prosentista näiden 20 yrityksen markkina-arvosta. Ajalla 2008 - 2016 viiden suurimman sähköistä vähittäiskauppaa

harjoittavien yritysten tulot kasvoivat keskimäärin 32 prosentilla vuodessa. Samana aikana koko EU:n vähittäiskauppasektorin tulot kasvoivat keskimäärin 1 prosentilla vuodessa. Uudet teknologiat tulevat vauhdittamaan tätä kehitystä. Komission tiedonannon mukaan digitaalisten liiketoimintamallien efektiivinen veroaste on ollut matala.

Verojärjestelmän haasteena on teknologioiden mahdollistamien liiketoimintamallien moninaisuus sekä mahdollisuus suurien tietomäärien hyödyntämiseen. Asiakkaiden on mahdollista ostaa hyödykkeitä ja palveluita ympäri maailmaa. Verotuksen mahdollisen ratkaisun etsiminen edellyttää erilaisten digitaalisten aktiviteettien ja palveluiden kartoittamista. Esimerkkeinä uusista liiketoimintamalleista voidaan mainita verkkokauppa-malli, sosiaalisen median malli, tilausmalli sekä jakamistalousalusta.

Komission mukaan voittoja pitäisi verottaa siellä, missä arvo luodaan. Ensin on arvioitava, missä verotetaan (nexus): Miten synnytetään ja suojellaan verotusoikeutta valtiossa, joissa yritykset voiva tarjota digitaalisia palveluita ilman, että ne ovat fyysisesti läsnä siitä huolimatta, että niillä on taloudellinen läsnäolo kyseisessä valtiossa. Toinen kysymys on se, mitä verotetaan: Miten allokoidaan tuloa uudessa digitaalisuuden kattamissa liiketoimintamalleissa, joissa keskeisiä ovat aineettomat varallisuuserät, data ja tietotaito.

Tärkeä vaihe on, kun OECD esittää keväällä 2018 väliaikaraportin digitaalisen talouden verotuksesta G20-maille. Komission mukaan on tärkeää löytää kansainvälisen tason poliittinen ratkaisu. EU-jäsenvaltioilla tulisi olla koordinoitu kanta, jotta sillä olisi enemmän vaikutusta kansainvälisellä tasolla. Lopputuloksen pitäisi stabilisoida jäsenvaltioiden veropohjaa. EU:n pitäisi varmistaa, että EU:ssa aikaansaadut voitot verotetaan tehokkaasti jäsenvaltioissa ja jaetaan uudelleen oikeudenmukaisella tavalla. EU:n on samanaikaisesti tutkittava kaikkia mahdollisia ratkaisuja, jotta sisämarkkinoilla otettaisiin käyttöön uudet säännöt digitaalisen talouden verottamiseksi. Tavoitteena on oikeudenmukaisuus, kilpailukyky, sisämarkkinoiden eheys ja vakaus.

Fyysiseen läsnäoloon perustuvat kiinteän toimipaikan säännökset luovat nykyisin perusteen verottamiselle. Digitaalisten teknologioiden avulla yritysten mahdollista olla merkittävässä määrin taloudellisesti läsnä valtiossa ilman, että sillä välttämättä on merkittävä fyysistä läsnäoloa. Vaihtoehtoisia indikaatioita merkittävälle taloudelliselle läsnäololle tarvitaan, jotta verotusoikeuden syntyminen ja turvaaminen voidaan varmistaa.

Siirtohinnoittelusäännökset määrittävät tulon kohdistamista eri valtioihin. Aineettomilla varallisuuserillä on keskeinen merkitys digitaalisessa taloudessa, mutta niiden arvottaminen on kuitenkin vaikeaa. Komission mukaan tarvitaan muita menetelmiä tulon kohdistamiseen muutettaessa kiinteän toimipaikan muodostumista koskevia säännöksiä. Komission mukaan CCCTB-direktiiviehdotus mahdollistaa digitaaliseen talouden verohaasteiden käsittelyn uuden

kiinteään toimipaikan käsitteen avulla sekä tulon allokoinnin (globaalilla) jakokaavalla, jolla arvioidaan, missä arvo muodostuu.

Lyhyellä tähtämellä on tarpeen arvioida myös muita keinoja, joilla voidaan turvata jäsenvaltioiden suoria ja epäsuoria veropohjia. Komissio esittelee joitakin vaihtoehtoisia keinoja: 1) Tasausvero: Vero kaikille verottamatta tai riittämättä verotetuille tuloille, jotka ovat peräisin internetpohjaisista toiminnoista sekä yritysten välillä että yritysten ja kuluttajien välillä; hyvitetty vero yhteisöverosta tai erillinen vero. 2) Lähdevero: Erillinen, bruttoperusteinen lähdevero tietyille maksuille, joita tehdään ei-asuville toimijoille, jotka tarjoavat tuotteita ja palveluita verkossa. 3) Digitaalisten palveluiden tai mainostoiminnan tuottojen vero: Erillinen vero, jota sovellettaisiin kaikkiin transaktioihin, joita tehdään etänä jäsenvaltion kansalaisen ja ei-asuvan yrityksen kanssa, jolla on merkittävä taloudellinen läsnäolo.

Komissio tukee Viroa puheenjohtajana, jotta vuoden loppuun mennessä saavutettaisiin neuvoston päätelmät, jotka sisältäisivät koordinoitun EU-näkemyksen asian käsittelystä. Nämä päätelmät muodostaisivat myös perustan EU:n ja jäsenvaltioiden keskusteluille kansainvälisellä tasolla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

EU-9 jaosto (verotus) kirjallinen menettely 25.10. - 26.10.2017

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission tiedonannolla ja komission Ecofin-päätelmillä ei ole suoraa vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön. Vaikutukset lainsäädäntöön tulevat arvioitavaksi komission mahdollisesti myöhemmin antamia lainsäädäntöaloitteita koskevissa erillisissä U-kirjeissä.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 5 kohdan mukaan Ahvenanmaalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat kunnalle tulevaa veroa. Ahvenanmaalle rekisteröidyt yhteisöt maksavat valtakunnalle yhteisöveron valtion osuuden, mutta maakunnalle maksettavan veron suuruudesta säätää maakuntapäivät. Koska komission tiedonannolla ja komission Ecofin-päätelmillä ei ole suoraa vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön, ei niillä ole myöskään välitöntä vaikutusta Ahvenanmaan asemaan. Komission aiemmin

antamaa CCCTB-direktiiviehdotusta koskevissa erillisissä U-kirjeissä on esitetty arvio Ahvenanmaan asemasta. Digitalalista taloutta koskevan verotuksen vaikutukset Ahvenanmaan asemaan tulevat arvioitavaksi komission mahdollisesti myöhemmin antamia lainsäädäntöaloitteita koskevissa erillisissä U-kirjeissä.

Taloudelliset vaikutukset

Tiedonantoon ei sisälly arvioita digitaaliseen toimintaan kohdistettavan veron taloudellisista vaikutuksista EU:n tai jäsenvaltioiden kannalta.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2017) 547 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, Erityisasiantuntija Leena Aine, puh.02955 30032,
etunimi.sukunimi@vm.fi

VM/VO, Neuvotteleva virkamies Minna Upola, puh.0295530337
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2017/1466

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
